

Ympäristöministeriö Kirjaamo (kirjaamo.ym@ymparisto.fi) PL 35 Valtioneuvosto 00023

Lausuntopyyntö Keski-Pohjanmaan maakuntaan perustettavia luonnonsuojelualueita koskevista valtioneuvoston ja ympäristöministeriön asetuksista. Suomen Ympäristökeskus 12.01.2021 Dnro SYKE-2021-J-10

Yleistä

Ympäristöministeriö on pyytänyt Suomen ympäristökeskukselta (SYKE) lausuntoa asetusluonnoksista, jotka koskevat Keski-Pohjanmaalle perustettavia luonnonsuojelualueita. Keski-Pohjanmaalle on tarkoitus perustaa yhteensä 38 luonnonsuojelualueita, joiden yhteispinta-ala on noin 15 027 hehtaaria.

Lausunnolla olevat asetusluonnokset ovat osa laajempaa säädösvalmistelua, jossa perustetaan eri puolille Suomea kaikkiaan noin 670 000 hehtaaria luonnonsuojelualueita. Kaikki alueet ovat valtion omistuksessa.

Suojelualueet on tarkoitus perustaa sekä valtioneuvoston asetuksella että ympäristöministeriön asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella perustettaisiin 22 luonnonsuojelualueita, joiden pinta-ala on yhteensä noin 14 520 hehtaaria. Luonnonsuojelualueista enintään 100 hehtaarin suuruiset alueet, yhteensä 16 kappaletta perustettaisiin ympäristöministeriön asetuksella. Näiden alueiden yhteispinta-ala on noin 507 hehtaaria.

Perustettavat luonnonsuojelualueet sijaitsevat Alajärven, Halsuan, Kannuksen, Kaustisen, Kokkolan, Kruunupyyn, Lestijärven, Perhon, Toholammin ja Vetelin kuntien tai kaupunkien alueella.

Ympäristöministeriön valmistelemista asetusluonnoksista ja niitä taustoittavista esittelymuistioista saa hyvän yleiskuvan alueiden suojeluarvoista, suunnitelluista rauhoitusmääräyksistä sekä hoidon ja käytön tavoitteista. Asetusten mukainen luonnonsuojelualueiden perustaminen valtakunnallisiin suojeluohjelmiin kuuluville alueille, Natura 2000 -verkostoon kuuluville alueille, METSO-toimintaohjelman puitteissa valtiolle hankituille kohteille, sekä muille valtionmaiden suojeltavaksi varatuille alueille on keskeinen ja välttämätön toimenpide näiden alueiden suojeltavien luonnonarvojen turvaamiseksi.

Suojelualueeksi perustaminen selkeyttää näiden alueiden hallinnollista asemaa, mahdollistaa niiden hoidon ja käytön suunnittelun ja turvaa näin kohteiden suojeluarvojen säilymisen ja kehittymisen. Alueet huomioidaan jatkossa yksiselitteisesti suojelualueiden tilastoinnissa osana lakisääteisesti turvattuja alueita ja ne otetaan osaksi Suomen ratifioimia kansainvälisiä suojelutavoitteita. Näiden alueiden suojelun ja hoidon toteuttaminen on merkittävä askel myös kansallisen ja EU:n biodiversiteettistrategian (v. 2020) tavoitteiden saavuttamisen osalta.

Suojeltavat alueet ja niiden merkitys

Suojeltavat alueet ovat tärkeitä useiden Keski-Pohjanmaalle ja Suomenselän karulle vedenjakaja-alueelle ominaisten lajien ja luontotyyppien suojelun kannalta. Suojelu edistää myös ihmisiä hyödyttävien ekosysteemipalvelujen ylläpitoa niin suojelualueiden sisällä kuin niiden lähiympäristössä ja kattavasti koko maakunnassa (esim. soiden ja metsien hiilivarastot, virkistyskäyttö ja terveysvaikutukset, marjat, sienet ja muut kestävyystuotteet, liikunta- ja terveyshyödyt - mukaan lukien metsästys säännellyin edellytyksin). Kattava ja monipuolinen suojelualueverkosto varmistaa luonto- ja maatilamatkailun kehittämisedellytykset pitkällä aikavälillä ja lisää alueellista houkuttelevuutta eri toimijoille sekä parantaa luonnonvarojen käytön kestävyyttä.

Luonnonsuojelualueet perustettaisiin monipuolisesti Keski-Pohjanmaan maakuntaa edustavien dyynien, hiekkarantojen, lehtojen, vanhojen metsien, soiden, lintukosteikkojen ja merenrantaluonnon suojelemiseksi.

Luonnonsuojelualueet turvaavat myös rakennetun kulttuuriperinnön ja perinnemaisemien ylläpitämistä ja tukevat retkeilyä, opetusta ja tutkimusta.

Valtioneuvoston asetuksella perustettavilla luonnonsuojelualueilla toteutetaan keskeisesti valtakunnallisten suojeluohjelmien, Natura 2000 -verkoston ja eräiden muiden suojelutarkoituksiin osoitettujen valtion alueiden suojelutoimenpiteet Keski-Pohjanmaan alueella. Alueet perustetaan luonnonsuojelulain 17 §:ssä tarkoitetuiksi muiksi luonnonsuojelualueiksi. Tällä asetuksella perustetaan 22 luonnonsuojelualuetta, joiden pinta-ala on yhteensä noin 14 590 hehtaaria. Perustettavista luonnonsuojelualueista lähes kaikki sisältyvät Natura 2000 – verkostoon.

Suomen ympäristökeskus näkee perustettavat suojelualueet erittäin merkittävänä osana Natura 2000 -verkostoa ja niiden avulla turvataan etenkin arvokkaita suoluontotyyppejä Suomenselän alueella. Mukana on monia linnuston suojelun kannalta hyvin keskeisiä suo- ja kosteikkokohteita Keski-Pohjanmaalla. Linnustoltaan merkittävimpiin suoalueisiin kuuluvat valtioneuvoston asetuksella perustettava Vionnevan keidassoista muodostuva alue Kokkolassa ja Kaustisilla sekä aapasuovaltainen Eteläneva – Viitasalonneva – Seljäsenneva Kokkolassa ja Kannuksessa.

Lisäksi ympäristöministeriön asetuksella perustettaviin kohteisiin sisältyy erittäin arvokkaita Keski-Pohjanmaan luontohelmiä, kuten esimerkiksi lehtojensuojeluohjelmaan kuuluvat Isosaaren tulvalehto (FI1000001), Vähäjärven lehto ja Ruotsalon letot (FI1000028). Viimemainittuun kuuluu alueellisesti hyvin merkittävä Kaakurinevan letto. Mukana on myös Keski-Pohjanmaalla harvinaisia vanhan metsän kohteita, kuten Lestijärven saaret (FI1001007).

Suojelun toteutus mahdollistaa hoito- ja käyttösuunnitelmien sekä tarvittavien luonnonhoidon ja ennallistamisen toimenpiteiden käynnistämisen alueilla. Suoluonnon suojelun ohella perustettavilla soiden- ja metsien suojelualueilla säilytetään niin Suomen kuin koko EU:n yhteisön kannalta merkittäviä hiilivarastoja.

Lausunto on valmisteltu SYKEN Biodiversiteettikeskuksen suojelualueverkostot (BSUO) ryhmässä.

Petri Ahlroth
Biodiversiteettikeskuksen johtaja
Suomen ympäristökeskus

Kimmo Syrjänen
Ryhmäpäällikkö BSUO
Suomen ympäristökeskus

Tiedoksi:
YM/Kirjaamo
SYKE/Kirjaamo